

Project:

«Μελετώντας και χορεύοντας την ελληνική παράδοση»

Η ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΦΙΛΟΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Α' ΑΡΣΑΚΕΙΟ-ΤΟΣΙΤΣΕΙΟ
ΛΥΚΕΙΟ ΕΚΑΛΗΣ

Υπεύθυνος καθηγητής : κ. Ιωάννης Φωτάκης

Μαθητές: Πανταζής Γιώργος, Πρίτσας Πάνος, Θοδωρής Κουμούσης, Παύλος Χωριανόπουλος

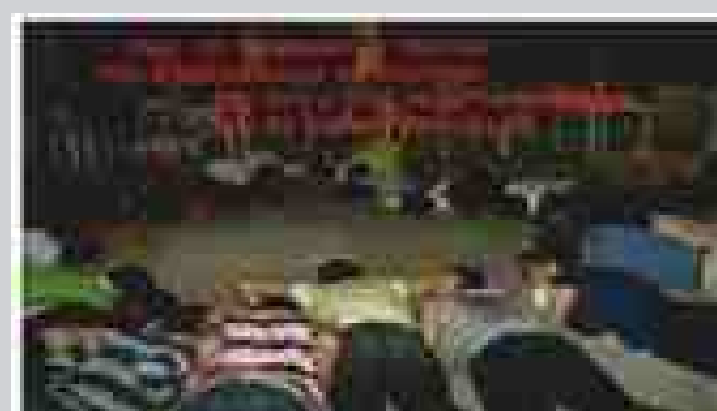
Θέμα : Οι χοροί της Ελλάδος ανά εποχή

Χειμώνας

Ες Βασίλη
(χορευόταν την περίοδο των Χριστουγέννων στα Φάρασα. Ήταν μικτός, αλλ' οι γυναίκες ήταν πάντα μεταξύ δύο μελών της οικογενείας τους.)

Απόκριες

Πως το τρίβουν το πιπέρι (Πολύωρος μιμητικός ανδρικός χορός που χορεύεται στην Ήπειρο)

Ντάμες (Κρητικός χορός που χορεύεται από ζευγάρια, και συναντάται κυρίως στο νομό Ρεθύμνου. Συνηθιζόταν να χορεύεται σε στιγμές χαράς και ευθυμίας)

Γαιτανάκι (Χορός που δένει απόλυτα με το χρώμα και το κέφι της αποκριάς, πέρασε στην Ελλάδα από πρόσφυγες του Πόντου και της Μικράς Ασίας)

Πάσχα

Κλειστός Αργιθέας
(Χορεύεται από άνδρες και γυναίκες. Ο χορός αποτελείται από δύο μέρη)

Ται-Ται (ένας «ιδιάζων» τοπικός χορός του είδους των διπλών ή θηλυκωτών, που εκτελείται από άνδρες και γυναίκες μόνο κατά την Τρίτη του Πάσχα)

Η ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΦΙΛΟΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Α' ΑΡΣΑΚΕΙΟ-ΤΟΣΙΤΣΕΙΟ
ΛΥΚΕΙΟ ΕΚΑΛΗΣ

Μελετώντας και χορεύοντας την ελληνική παράδοση

Η ιστορική συνέχεια των παραδοσιακών χορών (χοροί τύπου λαβυρίνθου)

Υπεύθυνος καθηγητής Ι. Φωτάκης

Ασημακοπούλου Όλγα, Διαμαντοπούλου Λώρα, Καραφύλλη Ελένη,
Τζεβελεκάκη Μαρία

Ο χορός στην αρχαία Ελλάδα αποτελούσε μέρος της εκπαίδευσης των νέων, είτε με θρησκευτικό είτε με στρατιωτικό χαρακτήρα. Κάθε πολιτισμική κοινότητα είχε τους δικούς της τοπικούς χορούς οι οποίοι διέφεραν από τόπο σε τόπο, από τον οποίο και εξαρτάτο η ονομασία τους. Ακόμα, οι φορεσιές ανάλογα με την περίσταση και το φύλο διαφοροποιούνταν.

Σήμερα σώζονται 27 χοροί που προέρχονται από το λαβύρινθο και συνεπώς διαθέτουν αρκετά χαρακτηριστικά του. Οι 27 χοροί βρέθηκαν στις εξής περιφέρειες: Τέσσερις «λαβύρινθοι» στην Πελοπόννησο, τρεις στην Θράκη, πέντε στη Μακεδονία και ένας στις Άνω Κλεινές, στην Φλώρινα Μακεδονίας,

με το σχέδιο όμοιο με των υπόλοιπων λαβύρινθων Θράκης. Επίσης ένας Ποντιακός, το Κοτσαγκέλι, ένας των προσφύγων της Καισάρειας που τον λένε «Ανάποδο» - γιατί προχωρεί όλο αριστερά, αντί για δεξιά που πάνε συνήθως οι χοροί - και τρεις στην Κρήτη, δύο στην Ήπειρο, από ένας στα νησιά Πάρο, Ζάκυνθο, Κύθηρα, Νάξο, Σκιάθο και στο Βόλο κοντά στο Πήλιο στο χωριό Έλαφος, ο Πηλιορείτικος. Απ' όλους αυτούς ο Λαβύρινθος της Τροιζήνας έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον γιατί χορεύεται σ' ένα σπάνιο σχήμα «κουλουριάζει» μια δεξιά και μια αριστερά. Έτσι συμπερασματικά καταλαβαίνουμε ότι υπάρχει ιστορική συνέχεια στους παραδοσιακούς χορούς.

«Φορεσιές και όργανα ανά περιοχή»

Νάνσυ Ακριδοπούλου, Αγγελική Ζώρζου, Αμαλία Θεολόγου, Διονύσης Τσονιώτης, Α΄ Λυκείου,
Α΄ Τοσίτσειο-Αρσάκειο Λύκειο Εκάλης
Υπεύθυνος Καθηγητής: Ιωάννης Φωτάκης (Φυσικός)

Φορεσιές ανά περιοχή

➤ Η φορεσιά σαν προέκταση και απεικόνιση του ανθρώπινου σώματος αποτελεί ένα βασικό εργαλείο για την κατανόηση του ανθρώπου και της κοινωνίας. Μπορεί δηλαδή κανείς να "διαβάσει" σε μια φορεσιά την ιστορία και τις τοπικές συνθήκες χώρου, την διάρθρωση και τις αξίες μιας κοινωνίας, την θέση και την προσωπικότητα ενός ατόμου.

Κυκλάδες

Θράκη

Μακεδονία

Ήπειρος

Θεσσαλία

Πελοπόννησος

Στερεά Ελλάδα

Επτάνησα

Δωδεκάνησα

Κρήτη

«Στα μάτια σου φιλοξενείς
τον ανθισμένο Απρίλη
κι αηδόνια γλυκοκελαηδούν
στα δροσερά σου χείλη»

Όργανα ανά περιοχή

➤ Κυκλάδες (τσαμπούνα-τουμπάκι)

τουμπάκι

τσαμπούνα

➤ Επτάνησα (κλαρίνο-βιολί-λαούτο-κιθάρα-πίπιζα)

Κιθάρα

Βιολί

➤ Μακεδονία (Γκάντα- νταιρες-λύρα)

Γκάντα (Άσκαυλος)

νταιρες ή νταχαρες

➤ Κρήτη (λαούτο-λύρα-βιολί-βιολόλυρα-μαντολίνο-νταουλάκι-μπουλγαρί-χαμπιόλι)

λύρα

μπουλγαρί

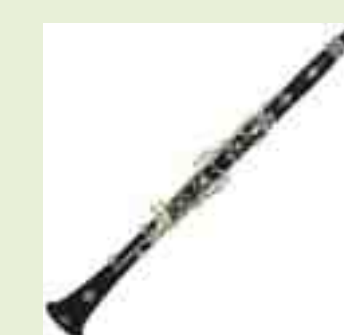

➤ Ήπειρος (φλογέρα- κλαρίνο- βιολί- λαούτο)

λαούτο

κλαρίνο

➤ Δωδεκάνησα (βιολί-σαντούρι-λαούτο-τσαμπούνα)

σαντούρι

➤ Θεσσαλία (ακορντεόν-γκάϊντα-φλογέρα-καβάλι)

καβάλι

ακορντεόν

➤ Θράκη (νταούλι-κλαρίνο-ζουρνάς-τουμπελέκι-λαούτο-ούτι-κανονάκι-γκάϊντα-λύρα-νταιρες)

Τουμπελέκι

κανονάκι

ούτι

➤ Στερεά Ελλάδα (σαντούρι- κλαρίνο- νταούλι-λαούτο-φλογέρα-ζουρνάς- ακορντεόν- ταμπούρλο)

Φλογέρα

ζουρνάς

➤ Πελοπόννησος (νταούλι-λαούτο-κλαρίνο-πίπιζα-φλογέρα)

πίπιζα

νταούλι

Η ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΦΙΛΟΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Α' ΑΡΣΑΚΕΙΟ-ΤΟΣΙΤΣΕΙΟ
ΛΥΚΕΙΟ ΕΚΑΛΗΣ

Μελετώντας και χορεύοντας την Ελληνική παράδοση (Χοροί ανά περιοχή)

Θράκη

Μπαϊντούσκα,
Ζωναράδικος,
Γκάντα, Ζερβός,
Τρίστα, Σφαρλής,
Συγκαθιστός,
Τροϊρο, Ξίσυρτος
Μιλίσω, Σ' τρεις

Μακεδονία

Κόρη Ελένη, Πουσνίτσα,
Λεβέντικος,
Πατρούνινο, Στάνκενα,
Ραϊκος, Μπέλα
Ολυμπιώ,
Προσκυνητός,
Χρωματιστά Τσουράπια

Ήπειρος

Συρτός στα δύο,
Μενούσης, Γιατρός,
Συρτός στα τρία,
Κλέφτες, Φυσσούνι
Ζαγορίσιος,
Μπεράτι,
Φεσοδεβέναγας

Θεσσαλία

Καραγκούνα,
Τασιά,
Κλειστός Αργιθέας
Τσάμικος,
Σβαρνιάρα
Ταϊ Ταϊ,
Ζαχαρούλα,
Πηλιορείτικος

Πελοπόννησος Στ. Ελλάδα

Τσάμικος,
Καλαματιανός
Τσακώνικος,
Μανιάτικος, Τράτα,
Χατζηχρήστος

Κρήτη

Σιγανός, Σούστα,
Πεντοζάλης,
Μαλεβιζιώτης,
Χανιώτης, Τρίζαλης
Λαζώτης, Συρτός
Πρινιώτης

Πόντος

Τίκ, Κότσαρι, Σέρρα,
Διπάτ, Ομάλ Κάρς
Τίταρα, Τριγώνα,
Τάμσαρα,
Γιουβαρλαντούμ

Μ. Ασία- Καππαδοκία

Χασάπικο, Άταρης
Καρσιλαμάς, Μπάλος,
Συρτός, Ζειμπέκικο
Ες Βασίλη, Κόνιαλι,
Χάρμαν Γέρι

Ιόνιο

Διβαράτικος,
Φουρλάνα,
Λεβαντίνικος, Ρούγα,
Τσιριγώτικος,
Μέρμηγκας
Γιάννος Μαραθιανός

Κυκλάδες

Βλάχα, Μπάλος,
Νικεντρέ,
Μπαλαριστός,
Συρτός, Αγέρανος

Δωδεκάνησα

Ίσος,
Πηδηχτός Ρόδου
Σούστα Ρόδου,
Αντιπατητής,
Αρκιστής
Καρπάθου

Αν. Αιγαίο

Κεχαγιάδικος,
Μπάλος,
Τσιμαντριανά Κορίτσια
Πυργούσικος,
Ικαριώτικος, Συρτός,
Πάτημα,
Το πλατανιώτικο νερό

Υπεύθυνος καθηγητής: Γιάννης Φωτάκης

Μαθητές: Θεοχαροπούλου Δέσποινα, Γαλούνη Εριφύλη, Καλοφώνου Εύα, Σαριτζόγλου Ματίνα, Τζαβέλλα Ειρήνη,
Χριστοπούλου Ίρις

ΜΕΛΕΤΩΝΤΑΣ ΚΑΙ ΧΟΡΕΥΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Η ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΦΙΛΟΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Α' ΑΡΣΑΚΕΙΟ-ΤΟΣΙΤΣΕΙΟ
ΛΥΚΕΙΟ ΕΚΑΛΗΣ

Υπεύθυνος Καθηγητής: Ι. Φωτάκης
Μαθητές: Παπαδοπούλου Ελένη Α'3
Παπάζογλου Σοφία Α'3
Φιλιππάτου Άννα-Μαρία Α'4
Χαϊτόγλου Κωνσταντίνα Α'4

ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Αυτοσχεδιασμός εξ' ορισμού είναι η δημιουργική κίνηση μιας συγκεκριμένης στιγμής. Ένας χορευτής δεν δρα αποκλειστικά αυτοβούλως, όταν πρόκειται για αυτοσχεδιασμό, αφού συνήθως συνδυάζει την δημιουργικότητά του με τα παραδοσιακά κινητικά μοτίβα του εκάστοτε χορού. Επομένως το αυτοσχεδιαστικό αποτέλεσμα μετατρέπεται σε μια μορφή λαϊκής τέχνης.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ

Ωραίες ευκαιρίες για αυτοσχεδιαστικές δημιουργίες δίνουν επίσης εκείνοι οι χοροί, σύμφωνα με τους οποίους οι εκτελεστές χρησιμοποιούν διάφορα αντικείμενα όπως σπαθιά, μαχαίρια, κεράκια, δρεπάνια, ποτήρια, μαντήλι κ.α.

1. ΜΑΝΤΗΛΙ

2. ΠΟΤΗΡΙΑ

3. ΚΕΡΑΚΙΑ

4. ΜΑΧΑΙΡΙΑ

5. ΔΡΕΠΑΝΙΑ

ΜΑΝΤΗΛΙ: Στους ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς το μαντήλι έχει τη δική του σημασία, διαφοροποιείται η κίνησή του με την αλλαγή της μουσικής και αντιμετωπίζεται ως ένα απαραίτητο μουσικό όργανο.

ΠΟΤΗΡΙΑ: Πιο συγκεκριμένα ο χορευτής τοποθετεί ένα μισογεμάτο ποτήρι αρχικά στο κεφάλι του, το οποίο και μετά επικαλύπτεται από ένα μαντήλι.

ΚΕΡΑΚΙΑ: Χρησιμοποιούνται σε έναν χορό στη Μυτιλήνη εν ονόματι «Φωτιές» και συνδέονται με την καταστροφή της Σμύρνης και πιο συγκεκριμένα συμβολίζουν την πυρπόληση της πόλης.

ΜΑΧΑΙΡΙΑ: Χρησιμοποιούνταν από τους Έλληνες της Μακεδονίας και της Πόλης και αποτελούσε χορευτική μίμηση μάχης.

ΔΡΕΠΑΝΙΑ: Χρησιμοποιούνται επί το πλείστον στην Κύπρο και συνδέονται άμεσα με τον θερισμό